

Slovo k povzbuzení na neděli 18. února 2024, na První neděli postní – B
Biblická čtení: Gn 9,8-15; Ž 25; 1Petr 3,18-22; Mk 1,12-15

Milé sestry, milí bratři,

první neděle postní, jak praví liturgie, je **slavnostním vstupem** do čtyřicetidenního postu. V evangeliu se každoročně čte o **pokoušení Páně**, o oné podivuhodné události, která následuje bezprostředně po Kristově křtu a předchází začátek jeho veřejného působení: **Pán Ježíš**, veden Božím Duchem, **odchází na poušť**, aby se tam čtyřicet dní (a čtyřicet nocí, jak specifikuje Matouš) **postil**. Když vyhladoví, jak píšou Matouš i Lukáš, přistupuje k němu **satan**, aby ho **pokoušel**.

Na první pohled, zvláště u **Markova** nejkratšího a nejstřídmějšího svědectví, ze kterého čteme letos, by se mohlo zdát, že jde o podobný **půst**, jaký podstupovali už ve Starém Zákoně **mnozí**, a o takové **pokoušení**, jež stále doléhá **na mnohé**, zvláště stojí-li před nimi nějaký důležitý úkol.

V Ježíšově evangelijním případě však jde přeci jen ještě o něco mnohem hlubšího a dalekosáhlejšího: Vždyť věříme, že v postícím se **Kristu** není pokoušen ledajaký člověk, byť sebeduchovnější, nýbrž **sám Boží Syn**.

V pokoušení je člověk pokoušen tím, že je lákán **ke zlu**, ke zradě Boha, sebe a druhých lidí, k ublížení jim. Pokoušení nějak doléhají **na každého** z nás. Mohou představovat **kritické momenty** našeho života, zvláště jde-li o velká a závažná rozhodnutí, jež musíme učinit, o velké hodnoty, které jsou ve hře. Zvláště tehdy jsme všemožně **pokoušení** nerozhodnout se dobře, respektive rozhodnout se **jen pro sebe** a podle sebe, což může někdy výrazně být proti skutečnému dobru a opravdové lásce.

Pán Ježíš podstupuje takové pokoušení, věříme, že **souhrn** všech možných pokoušení. Aby je **naplnil svou přítomností**, aby byl nadále blízko každému po něm jakkoli pokoušenému člověku. Aby člověk, jsa pokoušen, mohl zakusit **Boží blízkost**.

Kristus do všech pokoušení svou přítomností zároveň vkládá rovnou i **potenciál vítězství** nad nimi. Neboť jak praví stará teologická teze, vše, co je **Kristem přijato**, je také Kristem **vykoupeno** a naplněno. **Včetně pokoušení**. A díky následnému kříži dokonce i **včetně podlehnutí** pokoušení.

Kristus podstupuje pokoušení, aby pokoušený člověk ve své tísní a ve svém boji **nebyl osamocen**, aby i on díky Kristově tajemné blízkosti, zakoušené třeba v modlitbě, zakusil cosi z onoho **propojení pokoušení a ráje**. Jak nám je popsal evangelista, když vedle satana na poušti s Kristem spatřil i **službu andělů a pokoj divokých zvířat**: «Kristus byl na poušti čtyřicet dní a byl pokoušen od satana, žil tam mezi divokými zvířaty a andělé mu sloužili».

Marek nám o Kristově pokoušení svědčí bez bližších detailů, bez rozlišení trojího pokoušení zasahujícího tři touhy lidského nitra po nasycení, po moci a bohatství a po zachování života, jak čteme u Matouše anebo Lukáše. Marek však zase jako jediný z evangelistů **kombinuje motivy pokoušení** na poušti s **motivem ráje**: Divoká zvířata žijí s Ježíšem v pokoji a andělé mu slouží.

Což můžeme číst právě i jako **obraz zkušenosti Kristovy blízkosti** v postu a pokoušení, jako obraz zkušenosti Boha, která má vždy charakter **kousku rajske radosti**. Útěchy a bezpečí i na poušti a mezi šelmami.

Evangelista pak na zprávu o pokoušení navazuje ještě jiným **shrnutím**, shrnutím **Kristova působení** a celého **evangelia**: «Naplnil se čas a přiblížilo se Boží království. obraťte se a věřte evangeliu». Jakýkoli **skutečný půst** má totiž aspoň nějak ústit **do nového příchodu Božího království** do našeho nitra a života. A jakékoli naše případné **vítězství nad**

d'ábelským zlem je již tímto Božím královstvím. **Kristovou přítomností** v našem srdci a životě.

Půst prostě **souvisí s obrácením**, měl by do něj ústit, být jeho součástí.

Obrácení je v Písmu vyjádřené krásnými slovy. **Starozákonní** hebrejščina pro „obrátit se“ používá slovo **šúb**. Doslova znamená něco jako „**změnit cestu do protisměru**“. Tedy obrátit se z cesty, která vede od Boha – a dodejme: od dobra a lidí – pryč, zase zpátky k Bohu, dobru a lidem. Znamená **zastavit se** ve svém hříšném konání, **vrátit se** na cestu správnou, na rozcestí, odkud člověk Boha, dobro a lidi opustil. Anebo vrátit se na ni **třeba jinde**, na jiném místě, později, ale nějak, zachovat směr. Tak nějak volají k **šúb** proroci i celý Starý Zákon.

Novozákonní řečtina užívá především sloveso **metanoiein**, jež zní dnes i z Kristových úst. Slyšíme v něm **meta** vyjadřující změnu a **nús**, „mysl“. **Metanoia** je „změna smýšlení“, „změna mysli“. A jak víme a nedávno jsme si také v souvislosti s nedělním evangeliem připomínali, „mysl“ v řečtině je něčím víc než jen rozumem. Mnohem spíše představuje **to nejdůležitější v člověku**, celou jeho duši, jeho nitro, potažmo **člověka celého**. Proto **metanoia** není jen změnou myšlení, ale znamená skutečnou **vnitřní proměnu člověka**, změnu jeho nastavení a nasměrování.

Výzvy k obrácení se nám připomínají **stále**, zvláště na začátku postní doby je slycháváme rok co rok. A je to snad dobře. Už třeba jen proto, že aspoň někdy nás **některá z nich** může **zasáhnout**, aspoň **v něčem přimět k obrácení**, k dobré změně.

Kéž by se tomu tak stalo i **letos**. A kéž by to byla i **zkušenost Kristovy blízkosti** připomínající **ráj**, která nám k touze po obrácení – i třeba jen dílčího či maličkého – pomůže **nejvíc**.

Přičemž je jasné, že jedním z nejdůležitějších projevů autentického obrácení a ovocem skutečného postu je **almužna**. Milodar, jímž třeba i to, co si **postem** odřekneme, ať už jsou to hmotné statky anebo třeba čas, někomu potřebnému **dáme dál**, nezištně, jen tak, ze slitování. Almužna je jednou z forem **překonání zla** sobectví a sebestřednosti, k nimž jme všichni **pokoušení**.

Milé sestry, milí bratři, zkusme si dnes znovu připomenout, že **Kristus je nám v postu blízko**, sám se čtyřicet dní postil. Že Kristus je nám zvláště **v pokušeních blízko**, i proto je všechna sám podstoupil. Že Kristus je nám **blízko i v našich pádech pod pokušeními**, proto třikrát spadl pod tíhou kříže, proto na kříž vzal všechna naše bolesti a hříchy.

I s tím vším nějak zkusme slavnostně vstoupit do doby postní. A nepřeslechněme Boží pozvání **k obrácení, postu, modlitbě a almužně**.